

Beleid Coffeeshops gemeente Alkmaar

Alkmaar, 1 december 2016

De burgemeester van gemeente Alkmaar,

Gelet op:

- "De Richtlijnen voor het opsporings- en strafbare feiten van de Opiumwet" van het Openbaar Ministerie;
- de bevoegdheid van de burgemeester op grond van artikel 174 Gemeentewet ten aanzien van het toezicht op openbare inrichtingen en de uitvoering van verordeningen die betrekking hebben op dat toezicht;
- de bevoegdheid van de burgemeester op grond van artikel 13b Opiumwet tot het toepassen van bestuursdwang ten aanzien van woningen en lokalen in verband met de aanwezigheid van en de handel in drugs;
- de bevoegdheid van de burgemeester op grond van artikel 4:81 Algemene wet bestuursrecht ten aanzien van het vaststellen van beleidsregels met betrekking tot een hem toekomende bevoegdheid;
- de bevoegdheid van de burgemeester op grond van hoofdstuk 2, afdeling 3, paragraaf 1, Algemene Plaatselijke Verordening ten aanzien van het toezicht op horecabedrijven;

Overwegende dat het wenselijk is een beleid drugsverkooppunten (coffeeshopbeleid) inclusief handhavingsarrangement vast te stellen:

Besluit:

Vast te stellen het navolgende "Beleid Coffeeshops gemeente Alkmaar "

Artikel 1. Inleiding

Justitieel beleidskader

Het Openbaar Ministerie is belast met de handhaving van de verbodsbepalingen in de Opiumwet. Naar aanleiding van de beleidsvoornemens in de landelijke Drugsnota zijn "De Richtlijnen voor het opsporings- en strafvorderingsbeleid inzake strafbare feiten van de Opiumwet" op 10 september 1996 vastgesteld. Deze richtlijnen zijn op 1 oktober 1996 in werking getreden. In 2000 en 2013 zijn de AHOJG-criteria aangescherpt. In de richtlijnen wordt onder meer expliciet aangegeven dat het beleid voor coffeeshops, binnen de kaders van de richtlijnen, wordt bepaald in het lokale driehoeksoverleg. Het begrip "coffeeshops" wordt in de richtlijnen gedefinieerd als "alcoholvrije horecagelegenheden waar handel in en gebruik van softdrugs plaatsvindt".

Bevoegdheden van de burgemeester

De burgemeester is het bevoegd gezag in het kader van het lokale coffeeshopbeleid. In algemene zin geldt dat de burgemeester verantwoordelijk is voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Op basis van artikel 174 Gemeentewet is de burgemeester belast met het toezicht op openbare inrichtingen en met de uitvoering van verordeningen die betrekking hebben op dat toezicht. Coffeeshops zijn "voor het publiek openstaande gebouwen" als bedoeld in artikel 174 Gemeentewet.

De burgemeester beschikt sinds 2007 op grond van artikel 13b van de Opiumwet over een bestuursrechtelijk handhavingsinstrument, namelijk het opleggen van een last onder bestuursdwang ten aanzien van een woning of lokaal dan wel in of op bij woningen of zodanige lokalen behorende erven, indien daar een middel als bedoeld in lijst I of II van de Opiumwet wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is.

De systematische handel in cannabis en harddrugs buiten coffeeshops om (bijvoorbeeld vanuit woningen of andere lokalen) kan sindsdien beter worden aangepakt, ook als er geen sprake is van overlast. Voor de wijziging van 2007 kon alleen tegen 'voor publiek toegankelijke lokalen' worden opgetreden op grond van artikel 13b van de Opiumwet. Voor niet 'publiek toegankelijke lokalen' (zoals woningen) kon worden opgetreden op grond van artikel 174a van de Gemeentewet. In de praktijk bleek het vaak moeilijk om verstoring van de openbare orde, met name overlast, aan te tonen waardoor artikel 174a van de Gemeentewet veelal te kort schoot. Bestuursdwang kan nu worden ingezet tegen alle illegale verkooppunten wegens overtreding van de Opiumwet. Verstoring van de openbare orde hoeft niet meer aangetoond te worden.

Taken van de gemeenteraad

Voor de gemeenteraad is geen taak weggelegd bij de uitoefening van de bevoegdheid van artikel 13b Opiumwet. Dit is uitsluitend een bevoegdheid van de burgemeester. De gemeenteraad kan wel een rol spelen door het coffeeshopbeleid te agenderen en door bijvoorbeeld op andere beleidsterreinen (gezondheidsbeleid, jeugdbeleid) na te gaan welke ondersteunende maatregelen (preventie, nazorg) ontwikkeld kunnen worden. Daarnaast heeft de gemeenteraad ten aanzien van het coffeeshopbeleid van de burgemeester een controlerende taak.

Rol van het college van burgemeester en wethouders

Omdat coffeeshops alcoholvrije horeca-inrichtingen zijn is geen drank- en horecaverunning nodig. In de sfeer van de handhaving van het coffeeshopbeleid kan de burgemeester wel optreden tegen alcoholische horeca-inrichtingen die cannabisproducten verkopen, bijvoorbeeld door de vergunning ingevolge de Drank- en Horecawet in te trekken. Het college kan invloed uitoefenen op de verstrekking van een omgevingsvergunning voor de activiteit bouwen en de wenselijkheid betreffende ontheffingen van het bestemmingsplan.

Artikel 2. De uitvoering

Beleidsuitgangspunten

De beleidsuitgangspunten voor het coffeeshopbeleid zijn:

1. scheiding van markten tussen soft- en harddrugs;
2. beperking van het softdrugsaanbod, vanuit coffeeshops en vanuit het illegale circuit;
3. bescherming van kwetsbare groepen, door onder andere voorlichting en weren van coffeeshops in de nabijheid van scholen;
4. tegengaan van criminele organisaties;
5. bestrijding van overlast, verloedering van het straatbeeld en normvervaging aangaande softdrugsgebruik onder jongeren.

Ad 1) Scheiding van de markten:

Coffeeshops leveren een belangrijke bijdrage aan de scheiding van de markten. De gemeente gaat uit van een aanbod van coffeeshops dat passend is voor de grootte van de gemeente in relatie tot de regionale functie van omliggende gemeenten, zodat softdrugsgebruikers niet zijn aangewezen op illegale verkoop.

Ad 2) Beperking van het aanbod:

De vestiging van een coffeeshop in de nabijheid van het voortgezet onderwijs wordt voorkomen door middel van een afstandscriterium. Ook de illegale verkoop van cannabis wordt intensief bestreden.

Ad 3) Bescherming kwetsbare groepen:

Uitgangspunt is om het gebruik door jongeren te voorkomen door strikte handhaving van de minimumleeftijd in coffeeshops, het weren van coffeeshops in de nabijheid van scholen en het geven van voorlichting over de risico's van drugsgebruik.

Ad 4) Tegengaan van criminele organisaties:

Tegen criminele samenwerkingsverbanden achter de henneproductie en de illegale (door)verkoop van cannabis wordt strikt opgetreden.

Ad 5) Bestrijding overlast, verloedering en normvervaging:

De subjectieve veiligheidsbeleving en het leef- en woonklimaat, die door de handel in en het gebruik van drugs worden aangetast, moeten verbeteren. De opgetreden normvervaging dient een halt te worden toegevoerd; het moet minder normaal gevonden worden dat jongeren softdrugs gebruiken.

Vergunningplicht

Voorkoming en beheersing van overlast is een bestuurlijke verantwoordelijkheid. Overlast tast immers de woon- en leefomgeving aan. Door hun uitstraling en/of het gedrag van bezoekers kunnen coffeeshops overlast en/of gevoelens van onveiligheid onder burgers veroorzaken. De vestiging van een coffeeshop kan op grond van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) worden gereguleerd op grond van overlast in de woon- en leefomgeving (exploitatievergunning).

In Alkmaar wordt een exploitatievergunning verleend voor de uitoefening van een horecabedrijf en een gedoogverklaring verstrekt waarin gedoogvoorschriften zijn opgenomen voor de verkoop en gebruik van softdrugs.

De betreffende APV-bepalingen ten aanzien van horeca-inrichtingen zijn voor het overige van

overeenkomstige toepassing, alsmede de weigeringsgronden. De burgemeester kan de vergunning weigeren als de openbare orde gevaar loopt of het woon- of leefklimaat nadelig wordt beïnvloed, rekening houdend met het karakter van de beoogde vestiging en de directe omgeving, de al aanwezige horeca en de wijze van bedrijfsvoering. Bij deze belangenafweging wordt rekening gehouden met het specifieke karakter van de coffeeshops.

Kwetsbare jongeren

Speciale aandacht gaat uit naar jongeren, met name kwetsbare jongeren. Uit onderzoek is gebleken dat veel jongeren op vroege leeftijd beginnen met softdrugs; de gemiddelde startleeftijd is 16 jaar. Van deze jongeren, die weliswaar onder de in coffeeshops gehanteerde leeftijdsgrens van 18 jaar vallen, gebruikt een deel softdrugs die door wederverkoop uit een coffeeshop afkomstig zijn.

Verder blijkt het softdruggebruik ondanks genomen maatregelen (onder andere extra streng handhaven op de aanwezigheid van en verkoop aan minderjarigen) over het algemeen gestabiliseerd te zijn, maar is het toegenomen bij 'probleemgroepen' zoals jongeren die spijbelen, jongeren met delinquent gedrag en jongeren die vroegtijdig school verlaten of na afronding van de opleiding geen werk kunnen vinden. Bovendien lijken jongeren het cannabisgebruik onder jongeren steeds normaler te gaan vinden, terwijl het drugsgebruik door jonge mensen juist kan leiden tot (al dan niet blijvende) schade aan de hersenen en achterstand in ontwikkeling.

Artikel 3. Beleidsregels

Definities

Coffeeshop: een alcoholvrije horeca-inrichting waar handel in cannabisproducten plaatsvindt en de exploitant, zijnde een natuurlijk persoon, in het bezit is van een exploitatievergunning voor een horeca-inrichting en een gedoogverklaring met gedoogvoorschriften. Deze bedrijven kunnen ook andere namen voeren, zoals koffieshops of theehuis of iets dergelijks. Voor de verzamelterm "coffeeshop" is gekozen omdat deze term voor de aanduiding van een inrichting waar tevens softdrugs worden verhandeld het meeste is ingeburgerd.

Cannabisproducten: producten als vermeld in lijst II onderdeel B behorende bij artikel 3 van de Opiumwet (zogenaamde softdrugs). Cannabisproducten zijn hasj (de hars van een hennepplant) en marihuana (de verkuimelde bladen van de hennepplant). De producten worden ook wel aangeduid als (Neder)-wiet, weed, stickie, joint. Spacecake valt ook onder de definitie omdat hierin cannabis is verwerkt.

Gedoogvoorschriften: een gedoogverklaring voor een horeca-inrichting welke in het bezit is van een exploitatievergunning. In deze gedoogverklaring zijn bijzondere voorschriften van de burgemeester opgenomen waardoor, indien aan de voorschriften wordt voldaan, tegen het exploiteren van een coffeeshop niet wordt opgetreden. De exploitatievergunning en de gedoogverklaring worden op naam van de exploitant, zijnde een natuurlijk persoon, en voor één locatie verleend en zijn niet overdraagbaar.

Maximumstelsel

Ter bescherming van het woon- en leefklimaat en ter voorkoming van wildgroei van het aantal coffeeshops wordt hierbij als beleidsregel vastgesteld dat in gemeente Alkmaar een maximumstelsel wordt gehanteerd en derhalve vijf (5) coffeeshops gedoogd worden waar verkoop en gebruik van softdrugs plaatsvindt. Dit aantal is reeds bereikt.

Bij de bepaling van het maximum aantal coffeeshops heeft de beheersbaarheid van de (cumulatieve) overlast voorop gestaan. Een ongelimiteerde groei aan coffeeshops kan leiden tot ongewenste gevolgen. Er is, gelet op de in deze nota genoemde beleidsuitgangspunten, gekozen voor een maximumstelsel van vijf (5) coffeeshops binnen de gemeente Alkmaar. Daarnaast is dit aantal, gelet op de grootte van de gemeente en uitgaande van de in den lande veel gehanteerde vuistregel van één coffeeshop per 20.000 inwoners, gericht op de behoefte van de lokale gebruiker. Het aantal van maximum vijf coffeeshops is reeds in het voorafgaande beleid uit 1998 vastgesteld en blijkt een op ervaring gestoelde beheersbare situatie te zijn. Een overschrijding van het vastgestelde maximum zal leiden tot een onaantvaardbare aantasting van de woon- en leefklimaat in de gemeente.

Anderzijds dient de criminalisering, verschuiving en de vervaging van de scheiding van de markten voorkomen te worden. Het maximumstelsel impliceert dat overschrijding van het maximum niet is toegestaan en samen met de gedoogcriteria, voor alle betrokkenen duidelijkheid schept over het aantal toegestane coffeeshops en de voorwaarden waaraan deze moeten voldoen. Door toepassing van deze constructie is al snel een sluiting te bewerkstelligen van zich illegaal vestigende verkooppunten op grond van artikel 13b van de Opiumwet.

Ten einde ervoor te zorgen dat een beperkt publiek wordt geconfronteerd met de verkoop van softdrugs, mogen coffeeshops zich alleen vestigen in het centrumgebied met een maximum van 5 (maximumbeleid). De vestigingscriteria dienen mede om te voorkomen dat een concentratie van coffeeshops ontstaat. De vestigingscriteria zijn te beschouwen als objectivering van het overlastcriterium, onderdeel van de gedoogcriteria. Een norm voor de afstand tussen verschillende coffeeshops wordt weinig zinvol

geacht. De drempelverhogende werking ervan voor de klandizie van coffeeshops mag betrekkelijk gering verondersteld worden. Veeleer is het van belang dat alle vijf de coffeeshops op een geschikte locatie zijn of worden gevestigd. Coffeeshops zijn in de bestemmingsplannen opgenomen als Koffiehuys, een horecabedrijf, niet zijnde een horecabedrijf in de categorie I, II, III, IV en hotel en is uitsluitend gericht op het verstrekken van niet alcoholhoudende dranken.

Gedoogcriteria

De volgende gedoogcriteria zijn van toepassing:

1. Geen alcohol
2. Geen verkoop vanuit winkels/winkelpanden
3. Geen verkoop van harddrugs
4. Geen affichering
5. Geen toegang aan personen beneden de leeftijd van 18 jaar
6. Verbod verkoop aan personen beneden de leeftijd van 18 jaar
7. Geen overlast
8. De maximale transactiehoeveelheid van 5 gram per klant per dag
9. Niet meer dan 500 gram handelsvoorraad (met certificaat niet meer dan 1000 gram)
10. Geen toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland

Vestigingscriteria

11. Geen vestiging in de nabijheid van scholen
12. Geen vestiging in de nabijheid van jongerencentra
13. Geen vestiging in woonstraten
14. Geen vestiging in horeca-concentratiegebieden
15. Geen terrassen

Aanvullende voorschriften voor (verkrijging of behoud van de) exploitatievergunning:

16. Alleen verkoop tegen contante- of PIN betaling
17. Boekhouding
18. Geen kansspelautomaten
19. Geen verkoop van smartproducten
20. Cannabisvoorlichting voor handen
21. Sluitingstijd 24.00 uur
22. Vrije toegankelijkheid voor personen boven de 18 jaar
23. Geen verbinding tussen coffeeshop en woning
24. Geen loketverkoop aan straat

Artikel 4. Controle en Handhaving

De controle en handhaving op coffeeshops heeft tot doel geconstateerde overtredingen te laten volgen door een reactie die qua intensiteit zo goed mogelijk aansluit bij de ernst van de overtreding en kenbaar te maken aan de 'overtreder' welke maatregel hij van politie, OM en gemeente kan verwachten na een overtreding.

Controle op coffeeshops

- ledere coffeeshop zal structureel door de gemeente met ondersteuning van de politie worden gecontroleerd. Indien gewenst kunnen Belastingdienst of andere partners aansluiten;
- de gemeentelijk toezichthouder is belast met de leiding en uitvoering van de controle;
- de politie heeft tot taak de veiligheid van de bij de controle betrokken ambtenaren te waarborgen. Indien tijdens de controle het vermoeden rijst van gepleegde strafbare feiten, stelt de politie een strafrechtelijk onderzoek in¹;
- bij klachten omtrent overlast en bij meldingen en signalen omtrent andere misstanden en incidenten rond coffeeshops, zal de politie reageren in de vorm van het onderzoeken van dergelijke informatie en indien nodig daartegen optreden. Wanneer het in dergelijke ad-hoc situaties mogelijk is, wordt ook in die gevallen de mogelijkheid verkend om direct door politie en gemeente gezamenlijk op te treden. Als dat niet eenvoudig en direct mogelijk blijkt te zijn, treedt de politie zelfstandig op;
- in ernstige overlastsituaties zal er een lokaal driehoeksoverleg worden belegd om afspraken te maken over de aanpak.

1) Uitspraak Gerechtshof 's-Hertogenbosch 27 maart 2012, LJN:BW 1047 inzake Sfeerovergang van controlebevoegdheden naar opsporing bij projectmatige controle coffeeshop.

Handhavinginstrument

- 1 Als beleidsuitgangspunt wordt als regel gekozen voor het direct toepassen van bestuursdwang en niet voor het opleggen van een dwangsom. Bestuursdwang is een directer middel dat, in tegenstelling tot de dwangsom, (op termijn)succesvoller tot feitelijke beëindiging van de overtreding zal leiden.
- 2 Bij het toepassen van bestuursdwang wordt in principe gekozen voor (tijdelijke) sluiting van de coffeeshop. Dit wordt als de meest effectieve maatregel beschouwd om de met de Opiumwet strijdige situatie te doen beëindigen en herhaling ervan te voorkomen.
- 3 Bij wijze van uitzondering kan in concrete gevallen, waar het middel van (tijdelijke) sluiting niet adequaat of niet evenredig is, bekeken worden welke andere vorm van bestuursdwang dient te worden toegepast of dat er toch een last onder dwangsom wordt opgelegd. Indien er een last onder dwangsom wordt opgelegd is afdeling 5.3.2 van de Algemene Wet Bestuursrecht van overeenkomstige toepassing.

Indien een coffeeshop handelt in strijd met de AHOJGI-criteria en/of het beleid Coffeeshops gemeente Alkmaar (inclusief voorschriften) is de sanctiestrategie conform bijlage 1: Handhavingstabel coffeeshops van toepassing.

Voor de toepassing van de sanctiestrategie is gekozen voor een trapsgewijze aanpak. Dit houdt in dat bij een herhaling van de overtredingen, de sanctiemiddelen ingrijpender worden. Bij de opvolging van de genoemde overtredingen wordt uitgegaan van een periode van **één** jaar. De periode begint bij de constatering van de eerste overtreding. Volgen er binnen **één** jaar na de eerste constatering van een overtreding nieuwe overtredingen, zullen de sanctiemiddelen ingrijpender zijn.

Bij een aantal gedoogvoorschriften is aangegeven dat de coffeeshop tijdelijk voor een periode van 12 maanden wordt gesloten indien binnen de gestelde termijn een 3e overtreding van dat voorschrift wordt geconstateerd. Indien binnen de termijn van **één** jaar ook een 4e overtreding plaats vindt, wordt de gedoogbeschikking ingetrokken.

Ernst, aard of combinatie van overtredingen

Indien de burgemeester dit nodig acht kan er, gemotiveerd, van het hiervoor aangegeven handhavingarrangement worden afgeweken. Het is denkbaar dat tegelijkertijd verschillende overtredingen worden begaan. Aan de aanpak van een combinatie van overtredingen kent justitie een hoge prioriteit toe. Het achtereenvolgens of tegelijkertijd overtreden van verschillende voorwaarden kan leiden tot het overslaan van bepaalde beschreven stappen in de overheidsreactie op afzonderlijke overtredingen. Ook de ernst en de aard van de feiten en omstandigheden kunnen voor de burgemeester aanleiding zijn om te besluiten tot het overslaan of afwijken van bepaalde beschreven stappen in het handhavingarrangement.

Artikel 5 Intrekking oude verordening en overgangsrecht

1. De beleidsnota "Coffeeshops gemeente Alkmaar" vastgesteld 7 oktober 2013 wordt ingetrokken.
2. Een met in achtneming van de beleidsnota "Coffeeshops gemeente Alkmaar" verleende vergunning of ontheffing geldt als vergunning of ontheffing verleend krachtens dit beleid.
3. Sancties en bevelen tot sluiting die zijn opgelegd met toepassing van de hiervoor genoemde beleidsnota worden geacht te zijn opgelegd met toepassing van het thans vastgestelde "Beleid Coffeeshops gemeente Alkmaar" voor zover deze een overeenkomstige grondslag kent.

Artikel 6 Citeertitel en Inwerkingtreding

1. Dit beleid kan worden aangehaald als "Beleid coffeeshops gemeente Alkmaar".
2. Dit besluit treedt in werking op de dag na die van de bekendmaking

Aldus vastgesteld op 1 december 2016

*De burgemeester van Alkmaar,
P.M. Bruinooge*

Bijlage 1: Handhavingstabel coffeeshops

Bijlage 1: Handhavingstabel coffeeshops

Overtredingen (AHOJGI)	Toezicht en Handhaving	Bestuurlijke handhaving
Overtreding	1e (en volgende) keer:	1e keer:
- Verkooptransactie > 5 gram	- Verbaliseren	Bestuurlijke waarschuwing/ vooraankondiging tot handhaving
- Handelsvoorraad > 500 gram	- Eventueel inbeslagname	2e keer:
- Handelsvoorraad > 1000 gram**	- Voorstel Bestuurlijke Maatregel	Schorsing exploitatievergunning en gedoogverklaring voor maximaal 12 maanden ²
- Verkoop alcohol	- Bij acute noodzaak:	3e keer:
- Toegang tot en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland	Directe sluiting o.g.v. art. 3 Politiewet tot APV sluiting	intrekking exploitatievergunning en gedoogverklaring en sluiting voor onbepaalde tijd ³
Overtreding	1e (en volgende) keer:	1e keer:
- Harddrugs aanwezig/handel ⁴	- Verbaliseren/informeren OM	Schorsing exploitatievergunning en gedoogverklaring voor maximaal 12 maanden ⁵
- Aanwezigheid van/verkoop aan minderjarigen	- Eventueel inbeslagname	2e keer:
	- Voorstel Bestuurlijke Maatregel	intrekking exploitatievergunning en gedoogverklaring en sluiting voor onbepaalde tijd
	- Bij acute noodzaak:	
	Directe sluiting o.g.v. art. 3 Politiewet tot APV sluiting of sluiting artikel 13b Opiumwet	
Overtreding	1e (en volgende) keer:	1e keer:
- Affichering	- Meldingen registreren	Gemeente registreert en stuurt schriftelijke waarschuwing
	- Verbaliseren	2e keer:
	- Einde maken aan affichering	Bestuurlijke waarschuwing/ vooraankondiging tot handhaving
	- Melding doorgeven aan de gemeente	3e keer:
		Schorsing exploitatievergunning en gedoogverklaring voor maximaal 12 maanden
Overtreding	1e (en volgende) keer:	1e keer:
- Overlastgevend handelen van bezoekers	- Meldingen registreren	Gemeente registreert en maakt afspraken met exploitant om overlast te beëindigen ⁶
	- Verbaliseren	2e keer (geen verbetering):
	- Einde maken aan concrete overlast	Bestuurlijke waarschuwing/ vooraankondiging tot handhaving
	- Melding doorgeven aan de gemeente	3e keer (nog geen verbetering):
		Schorsing exploitatievergunning en gedoogverklaring voor maximaal 12 maanden
Overtreding	1e (en volgende) keer:	1e keer:
- Vergunning- en/of gedoogvoorschriften en aanvullende bestuursrechtelijke criteria	- Verbaliseren	Bestuurlijke waarschuwing/ vooraankondiging tot handhaving
	- Eventueel inbeslagname	2e keer:
	- Voorstel Bestuurlijke Maatregel	Schorsing exploitatievergunning en gedoogverklaring voor maximaal 12 maanden
(Zie aanvullende voorschriften beleid drugsverkooppunten)	- Bij acute noodzaak:	3e keer:
	Directe sluiting o.g.v. art. 3 Politiewet tot APV sluiting	intrekking exploitatievergunning en gedoogverklaring en sluiting voor onbepaalde tijd

** Indien een coffeeshop beschikt over het Alkmaars certificaat voor coffeeshops wordt een maximale handelsvoorraad van 1000 gram gedoogd. Het toezicht en handhaving en sancties bij overschrijding blijft ongewijzigd t.o.v. de overschrijding van de 500 gram zonder certificaat. Indien er sprake is van een illegaal verkooppunt voor hard- of softdrugs, is het in het beleid drugsverkooppunten opgenomen Damoclesbeleid van toepassing (inclusief handhavingsoverzicht).

- 2) Maximaal 12 maanden wil zeggen: uitgangspunt is sluiting voor 6 maanden, sluiting voor 3 maanden indien reden voor matiging; sluiting voor 12 maanden indien reden voor verscherping.
- 3) Na intrekking van de exploitatievergunning kan terugkeer van een coffeeshop in dezelfde inrichting niet mogelijk zijn in verband met beleid ten aanzien van het maximumstelsel.
- 5) Maximaal 12 maanden wil zeggen: uitgangspunt is sluiting voor 6 maanden, sluiting voor 3 maanden indien reden voor matiging; sluiting voor 12 maanden indien reden voor verscherping.
- 4) Artikel 13b Opiumwet bepaalt dat de burgemeester bevoegd is op te treden indien een middel als bedoeld in lijst I of II behorende bij deze wet wordt verkocht, afgeleverd of verstrekt dan wel daartoe aanwezig is.
- 6) Afspraken die er toe moeten leiden dat de overlast wordt beëindigd kunnen onder meer zijn dat de coffeeshopexploitant een portier aanstelt en/of de openings- of sluitingstijden beperkt, in die zin dat de coffeeshop op de uren van overlast niet open is.

Toelichting bij het beleid "Drugsverkooppunten gemeente Alkmaar (Coffeeshopbeleid)

De gemeente kiest er voor coffeeshops in de gemeente te gedogen op grond van een zogeheten maximumstelsel. De gemeente kan op basis van dit maximumstelsel (met handhavingarrangement) eenvoudiger optreden wanneer zich een verkooppunt van cannabis vestigt. Ook wanneer het verkooppunt zich aan de gedoogvoorwaarden van het Openbaar Ministerie (OM) houdt kan bestuursrechtelijk optreden nodig zijn.

Uit de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 4 februari 2004 (LJN AO2883) blijkt dat een gemeente wel degelijk handhavend kan optreden ten aanzien van een illegaal verkooppunt van cannabis.

Door coffeeshops te gedogen kunnen inwoners enerzijds gemakkelijk in aanraking komen met softdrugs. De betrekkelijk eenvoudige verkrijgbaarheid van cannabis maakt de drempel om te gebruiken immers lager. De kans dat personen op die manier drugs gaan gebruiken, terwijl dat anders wellicht niet zou zijn gebeurd, is aanwezig. Anderzijds zorgt deze verlaagde drempel dat het illegale circuit (veelal met een criminele achtergrond) geen of minder vat krijgt op de recreatieve gebruikers.

Lokale en regionale situatie

Op basis van de lokale- en regionale situatie en de ervaringen vanaf 1998, is er in de gemeente Alkmaar voor gekozen vijf gedoogbeschikkingen en exploitatievergunningen voor coffeeshops in Alkmaar toe te staan. De gemeente is hiervoor tevens te rade gegaan bij de politie, het OM en instellingen voor verslavingszorg.

Lokale situatie

De gemeente Alkmaar heeft 107.176 *inwoners* (31 maart 2015, bron: CBS). De grootte van een gemeente kan een indicatie zijn voor het aantal coffeeshops dat wordt toegestaan. In veel gemeentelijke beleidsstukken wordt een richtsnoer gehanteerd van één coffeeshop per 15.000 tot 25.000 inwoners. Dit is geen officiële norm en het is onbekend waarop deze is gebaseerd. De aard en het karakter van een gemeente zijn echter van groter belang dan het absolute inwoneraantal. Vanaf 1998 is geconstateerd dat vijf coffeeshops in de gemeente Alkmaar voorzien in de behoefte en dat onder andere op grond daarvan maximaal vijf gedoogbeschikkingen worden afgegeven voor het exploiteren van een coffeeshop. Een overschrijding van het vastgestelde maximum zal leiden tot een onaantwoordbare aantasting van de woon- en leefklimaat in de gemeente.

Regionale afstemming

Dit maximumbeleid is voor het belangrijkste deel lokaal beleid. Behalve een goede afstemming tussen gemeente, OM en politie is het ook van belang dat rekening gehouden wordt met het beleid van de omliggende gemeenten. In het driehoeksoverleg dat op districtsniveau - met meerdere gemeenten - wordt gevoerd, heeft afstemming plaatsgevonden over het coffeeshopbeleid. In het driehoeksoverleg is afgesproken dat de gemeente Alkmaar een centrumfunctie heeft ten aanzien van de vestiging van één of meer coffeeshops en de omliggende gemeenten een nulbeleid voeren. Door de afspraken met buurgemeenten en een gezamenlijk afgestemd beleid is er een evenwichtige regionale spreiding van coffeeshops. Indien er sprake is van een illegaal verkooppunt voor hard- of softdrugs, is het Damocles-beleid van toepassing.

Wet Bibob

De gemeente Alkmaar heeft de Wet Bibob onder meer van toepassing verklaard op de vergunningverlening voor horeca en coffeeshops. Dit betekent voor een coffeeshophouder dat deze bij aanvraag van de exploitatievergunning horecabedrijf aan een scherpere toetsing wordt onderworpen.

AHOJGI+A criteria

Per 1 januari 2013 zijn de AHOJG-criteria voor coffeeshops verder aangescherpt met het ingezetenen-criterium (I-criterium) en maakt dit gedoogcriterium onderdeel uit van de Aanwijzing Opiumwet van het OM. Hiermee is het I-criterium onderdeel geworden van het landelijk gedoogbeleid coffeeshops. Het I-criterium beoogt coffeeshops kleiner en meer beheersbaar te maken en drugstoerisme tegen te gaan. Vanaf 1 januari 2013 is er sprake van de AHOJGI-criteria.

Het OM kan tegen een coffeeshop optreden indien niet voldaan wordt aan de **AHOJGI-criteria**:

- A: geen affichering: dit betekent geen enkele vorm van reclame anders dan een summere aanduiding op de betreffende lokaliteit; [1]
- H: geen harddrugs: dit betekent dat geen harddrugs voorhanden mogen zijn en/of verkocht worden;
- O: geen overlast: onder overlast kan worden verstaan parkeeroverlast rond de coffeeshops, geluidshinder, vervuiling en/of voor of nabij de coffeeshop rondhangende klanten;
- J: geen verkoop aan jeugdigen en geen toegang voor jeugdigen tot een coffeeshop: gelet op de toename van het cannabisgebruik onder jongeren is gekozen voor een strikte handhaving van de leeftijdsgrens van achtien jaar;

- G: geen verkoop van grote hoeveelheden per transactie: dat wil zeggen hoeveelheden groter dan geschikt voor eigen gebruik (= 5 gram). Onder 'transactie' wordt verstaan alle koop en verkoop in één coffeeshop op eenzelfde dag met betrekking tot eenzelfde koper.
- I: geen toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland van achttien jaar of ouder.

Naast de aanscherping van het gedoogbeleid met het I-criterium zou eerder ook sprake zijn van de invoering van een zogenoemd afstandscriterium per 1 januari 2014 (A+-criterium). Dit criterium wordt echter niet via landelijke regels opgelegd, maar het wordt gemeenten wel aangeraden het A+-criterium te hanteren, zodat schoolgaande jeugd niet met coffeeshops worden geconfronteerd. Door gemeente Alkmaar wordt het A+-criterium als aanvulling op de AHOJGI criteria gehanteerd.

A+: Vestiging van een coffeeshop in de nabijheid van scholen is niet toegestaan. Gemeenten dienen een afstand van minimaal 350 meter tussen een school en een coffeeshop aan te houden. Om de afstand tussen een coffeeshop en een school te bepalen geldt de reëel af te leggen afstand te voet over de openbare weg tussen de voordeur van de coffeeshop tot de hoofdingang van de school.

Exploitatievergunning en gedoogverklaring

Door het verlenen van de exploitatievergunning is het mogelijk om, voorafgaand aan de vestiging van een alcoholvrij horecabedrijf, bij de beslissing op een aanvraag een aantal overwegingen te betrekken. Dit kan betekenen dat er eisen gesteld worden ter bescherming van de belangen van openbare orde, openbare veiligheid, de volksgezondheid en de bescherming van het milieu. In de voorschriften van de exploitatievergunning en gedoogverklaring kan opgenomen worden dat de exploitant dient toe te zien op het gedrag van de komende en gaande bezoekers.

Eisen exploitant en leidinggevenden

Aan exploitant en leidinggevenden worden op basis van het coffeeshopbeleid dezelfde eisen gesteld als de eisen genoemd in artikel 8, eerste lid, van de Drank- en Horecawet. De criteria zijn vermeld in het Besluit eisen zedelijk gedrag Drank- en Horecawet 1999. Dit houdt in dat aan de hand van justitiële documentatie wordt gezien of een exploitant/leidinggevende de laatste 5 jaar een veroordeling heeft gehad verband houdende onder andere met de Drank- en Horecawet, Opiumwet, Wet op de Kansspelen, helling, rijden onder invloed, discriminatie.

De exploitant(en) en/of leidinggevende(n) mogen alleen natuurlijke personen zijn. Rechtspersonen zijn niet toegestaan als beheerder en/of exploitant.

Een verzoek om een exploitatievergunning en gedoogverklaring zal geweigerd worden indien geen verklaring omtrent het gedrag (VOG) van de exploitant, leidinggevenden en alle overige medewerkers uiterlijk 3 maanden voor de datum waarop het verzoek om een exploitatievergunning is ingediend en is afgegeven.

De houder van de exploitatievergunning dan wel een leidinggevende dient tijdens de openingstijden van de coffeeshop aanwezig te zijn. De minimum leeftijd van de exploitant en leidinggevenden is 21 jaar.

Bestemmingsplan

Een pand waarin een coffeeshop is gevestigd, dient een koffiehuisbestemming te hebben.

Termijn gedoogvoorschriften

De exploitatievergunning en gedoogverklaring worden voor onbepaalde tijd verleend. Indien een coffeeshop of de exploitant niet meer aan de voorschriften voldoet, kan de gedoogbeschikking worden ingetrokken.

Ontwikkeling

Het coffeeshopbeleid moet gezien worden in relatie tot andere vormen van ongewenste drugsfaciliteiten. Te denken valt aan growshops en hennepkwekerijen. Uit de analyse die het RIEC Noord-Holland Noord maakt, zal moeten blijken of er sprake is van mogelijke verschuivingsaspecten, een toename of afname van drugsincidenten. Indien nadere informatie hierover bekend wordt, kan dit aanleiding vormen om het maximumbeleid ten aanzien van coffeeshops al dan niet te wijzigen.

Toelichting gedoogcriteria en aanvullende voorschriften voor (verkrijging of behoud van de) exploitatievergunning :

1. Geen alcohol
In verkooppunten van softdrugs mag geen alcohol verkocht worden.

2. **Geen verkoop vanuit winkels/winkelpanden**
De verkoop van cannabisproducten vanuit winkels/winkelpanden is niet toegestaan. Alleen verkoop van cannabisproducten vanuit coffeeshops is toegestaan.
3. **Geen verkoop van harddrugs (H-criteria)**
In coffeeshops en overige horeca is de handel in of het voorhanden zijn van harddrugs verboden.
4. **Geen affichering (A-criteria)**
Coffeeshops mogen geen reclame maken anders dan een summiere aanduiding op de betreffende lokaliteit. Dit betekent geen enkele reclame aan de gevel of verwijzingsborden met daarop aangegeven dat er softdrugs wordt verkocht bijvoorbeeld door middel van een hennepblad. Reclame in huis-aan-huisbladen, kabelkrant, gidsen, op het internet, flyers, freecards etc. is niet toegestaan evenals bijvoorbeeld het sponsoren van een sportclub door middel van shirtreclame. Bij de opsporing zal hieraan aparte aandacht besteed worden. Reclame is strafbaar op grond van artikel 3b van de Opiumwet.
5. **Geen toegang aan personen beneden de leeftijd van 18 jaar**
De exploitant van de coffeeshop is strafbaar indien personen beneden de 18 jaar in de coffeeshop worden aangetroffen. De exploitant kan dit voorkomen door een legitimatieplicht voor bezoekers in te stellen.
6. **Verbod verkoop aan personen beneden de leeftijd van 18 jaar (J-criteria)**
De exploitant is strafbaar indien hij/zij aan personen beneden de 18 jaar in of buiten de coffeeshop softdrugs verkoopt. Doorverkoop aan minderjarigen van softdrugs uit de coffeeshop moet door de exploitant voorkomen worden.
7. **Geen overlast (O-criteria)**
Een nadere uitleg van het begrip overlast in het kader van het coffeeshopbeleid is nodig omdat niet iedere klacht omtrent overlast kan leiden tot een onmiddellijke sluiting van een coffeeshop. Veel hangt af van de aard, de frequentie en de ernst van de overlast. Immers de coffeeshops worden gelijkgeschakeld met horecabedrijven en deze bedrijven brengen vaak enige hinder voor de omgeving met zich mee als gevolg van bijvoorbeeld geluidhinder door de komende en gaande bezoekers.
Zolang de hinder rond een coffeeshop niet groter of anders is dan bij een gemiddeld horecabedrijf, is er geen sprake van overlast en dus ook geen overtreding van dit criterium. Daarnaast is het zo dat de rechter eisen stelt aan de motivering van sluitingsbevelen en andere bestuurlijke maatregelen. De bewijsvoering voor het optreden tegen overlast moet dan ook bestaan uit deugdelijke bewijsstukken zoals politierapporten, processen-verbaal, verklaringen en klachten van omwonenden en dergelijke.
Concreet betekent dit dat er bij overlastsituaties rond een coffeeshop eerst een dossier opgebouwd moet worden dat voldoende bewijsmateriaal en argumenten bevat om een sluiting te kunnen rechtvaardigen. De overlast moet objectief en overtuigend blijken en moet voldoende ernstig zijn om op te wegen tegen de in het geding zijnde belangen van de coffeeshopexploitant. Gevoelens van onveiligheid, die niet ondersteund worden door controleerbare en verifieerbare feiten, zijn meestal niet genoeg. Klachten van burgers omtrent hinder en overlast, die niet bevestigd worden door eigen waarneming van politiemensen en ander bewijs van de politie vormen geen solide basis.
8. **De maximale transactiehoeveelheid van 5 gram per klant per dag (G-criteria)**
Van de verkoop dient een registratie te worden bijgehouden. De exploitant mag maximaal 5 gram cannabisproducten per dag aan eenzelfde klant verkopen.
9. **Niet meer dan 500 gram handelsvoorraad**
Ten behoeve van verkoop in de coffeeshop mag niet meer dan 500 gram cannabisproducten handelsvoorraad in de coffeeshop aanwezig zijn. Voorts is het niet toegestaan enige handelsvoorraad buiten de coffeeshop te hebben. Indien een coffeeshop in Alkmaar voldoet aan de aanvullende voorwaarden voor het verkrijgen van een Alkmaars Certificaat voor coffeeshops, zal op basis van het handhavingsplan niet waarschuwend en/of strafrechtelijk wordt opgetreden tegen de aanwezigheid van een maximale handelsvoorraad van 1000 gram.
10. **Geen toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland (I-criteria)**
Het ingezetenen criterium bepaald dat er geen sprake kan zijn van toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland van 18 jaar of ouder. 'Onder ingezetene wordt verstaan: een persoon die zijn adres heeft in een gemeente van Nederland. Het ingezetenschap wordt aangetoond middels een uittreksel van de gemeentelijke basisadministratie van de woonplaats van de klant.

11. **Geen vestiging in de nabijheid van scholen (A+-criteria)**

Het doel van een afstandcriterium is schoolgaande jongeren niet met coffeeshops te confronteren. Gemeenten dienen een afstandcriterium van minimaal 350 meter tussen een school en een coffeeshop aan te houden, tenzij aangetoond kan worden waarom dit niet mogelijk is en wordt aangegeven welke andere drempelverhogende maatregelen er genomen zijn. Het afstandcriterium in de gemeente Alkmaar wordt vastgesteld op 350 meter. Onder school wordt verstaan een school voor voortgezet onderwijs (VMBO, HAVO, VWO of Gymnasium) en middelbaar beroepsonderwijs. De wens is om de naar het voortgezet onderwijs gaande jeugd niet met coffeeshops te confronteren en hen de verkoop de van softdrugs niet als iets normaals te laten beschouwen. Om de afstand tussen een coffeeshop en een school te bepalen geldt de reëel af te leggen afstand te voet over de openbare weg tussen de voordeur van de coffeeshop tot de hoofdingang van de school.

Er is bewust gekozen om de afstand tot een basisschool geen aanvullend gedoogcriterium te maken, omdat softdrugsgebruik op de basisschool nagenoeg niet voorkomt. Het derde beleidsuitgangspunt - de bescherming van kwetsbare groepen - maakt het wel noodzakelijk maatregelen te treffen voor het speciaal basisonderwijs.

Weliswaar geldt voor het speciaal basisonderwijs, net als voor het gehele basisonderwijs, dat het gebruik van cannabis doorgaans pas op later leeftijd plaatsvindt, toch is er reden om extra terughoudend te zijn met de aanwezigheid van coffeeshops in de directe omgeving van dergelijke scholen. Kinderen op zulke scholen zijn vaak minder weerbaar, hebben behoefte aan duidelijke pedagogische structuren en eenduidige normstelling. Veel van deze kinderen groeien op in een omgeving met sociale en psychische problematiek.

De kinderen worden door hun beperkte actieradius veelal met een busje vervoerd tussen school en woonplek. Een eventuele confrontatie met coffeeshops tijdens het wachten op het busje is niet wenselijk.
12. **Alleen verkoop tegen contante betaling**

De cannabisproducten mogen niet gratis verstrekt worden en moeten direct afgerekend worden. Stempel- of zegelkaarten, verkoop op rekening, ruilen tegen goederen, onderpand dan wel in ruil tegen het verrichten van werkzaamheden of anderszins is niet toegestaan. Een prijslijst moet duidelijk zichtbaar aanwezig zijn. Het elektronisch betalen door middel van pin- of chippas is ook een contante betaling.
13. **Boekhouding**

Exploitanten van coffeeshops zijn belasting verschuldigd over hun inkomsten. Geldstromen die samenhangen met de reële omzetten van coffeeshops die zich houden aan de door het Openbaar Ministerie gestelde eisen, worden niet gerekend tot de ongebruikelijke transacties in de zin van de wet Meldpunt Ongebruikelijke Transacties. In de gedoogvoorschriften zijn bepalingen opgenomen betreffende de boekhoudplicht met als doel de handelsvoorraad en de maximale transactie per klant per dag te controleren. Een leidinggevende dient zich aan de belastingwetgeving te houden. Dit is zijn eigen verantwoordelijkheid. In de gedoogvoorschriften wordt hierop gewezen.
14. **Geen kansspelautomaten**

Coffeeshops worden ingevolge het kansspelbeleid gekarakteriseerd als zijnde laagdrempelige inrichtingen. In laagdrempelige inrichtingen zijn vergunningvrij uitsluitend maximaal twee behendighedsautomaten toegestaan.
15. **Geen verkoop van smartproducten**

De verkoop van hallucinogene paddenstoelen, andere ecodrugs en smart producten in coffeeshops is verboden.
16. **Cannabisvoorlichting**

Coffeeshopexploitanten hebben op het terrein van volksgezondheid een verantwoordelijkheid bij de verstrekking van cannabisproducten aan gebruikers. Voor de algemene groep bezoekers van coffeeshops dient de voorlichting een 'trigger' te vormen om de juiste vragen te stellen over het gebruik van cannabisproducten en daarop ook adequate antwoorden krijgen. Ten aanzien van probleemgebruikers moet voorlichting een signaalfunctie vervullen.

De exploitant van de coffeeshop en leidinggevende personeelsleden dienen aantoonbaar deskundig te zijn op het gebied van problematisch drugsgebruik en drugsverslaving en beschikken over een bewijs hiervan, afgegeven door een verslavingszorginstelling. In de coffeeshop dient op een zichtbare plaats voorlichtingsmateriaal over het gebruik van cannabis aanwezig te zijn waarin aandacht wordt gegeven aan de gevaren van cannabisgebruik en de mogelijkheden ten aanzien van de hulpverlening.

Daarnaast dient de coffeeshophouder bij klanten ten aanzien waarvan wordt gesignaleerd dat er sprake is van risicovol gebruik en/of verslaving, actief deze gevaren onder de aandacht van de betreffende klanten te brengen en deze op de mogelijkheden van hulpverlening te wijzen.

17. Sluitingstijd

De inrichting dient tussen 24.00 uur en 10.00 uur gesloten te zijn
Coffeeshops hebben niet de mogelijkheid om een ontheffing van het sluitingsuur aan te vragen.
De burgemeester is bevoegd in het belang van de openbare orde en zedelijkheid een vroeger sluitingsuur vast te stellen.

Bij overlast veroorzaakt door een coffeeshop – het gaat dan nadrukkelijk om een lichte vorm van overlast die zich concentreert rond bepaalde tijdstippen – kan een beperking van de openings- en sluitingstijden worden opgelegd, die recht doet aan de specifieke situatie, hetzij in de vergunningvoorschriften, hetzij bij wijze van sanctiemaatregel (gebruik makend van de bevoegdheid ex artikel 13b Opiumwet).

Bij het opleggen van een beperking van de openings- en sluitingstijden worden de volgende voorwaarden gehanteerd:

- de sanctie van beperkte openingstijden komt niet in plaats van de in het handhavingarrangement opgenomen maatregelen, maar is een aanvulling;
- de beperking strekt tot beëindiging van lichte vormen van overlast, waar eerder niet tegen opgetreden kon worden door een sluiting;
- de beperking wordt alleen opgelegd als er een direct verband bestaat tussen de ervaren overlast en de openingstijden;
- bij het opleggen van de beperking baseert de burgemeester zich op het advies van de politie en houdt hij rekening met de ligging van de coffeeshop, de bedrijfsvoering (bijvoorbeeld het al dan niet aanwezig zijn van een portier of het soort klanten dat de coffeshop ontvangt) etc.

18. Geen terrassen

Bij coffeeshops worden geen terrassen toegestaan. Dit om te voorkomen dat publiek ongewild in aanraking komt met softdrugs en om te voorkomen dat de drempel te laag wordt.

19. Open karakter/vrije toegankelijkheid

Aangezien de verkoop en het gebruik van softdrugs achter gesloten deuren en geblindeerde ramen argwaan en gevoelens van onveiligheid kunnen oproepen, bijvoorbeeld bij omwonenden, moet er sprake zijn van een open inrichting die vrij toegankelijk is en die vanaf de straat is te overzien. Dit bevordert bovendien het toezicht en de controle op de naleving van de vergunningvoorschriften. Het vereiste van een open karakter van de coffeeshop wordt nader inhoudelijk ingevuld en geconcretiseerd bij voorkeur in afstemming met de coffeeshophouders. Dit kan betekenen dat:

- ramen moeten zijn bezet met blank doorzichtig glas, waarvan de helft maximaal mag zijn bedekt met materiaal dat doorkijken verhindert;
- in de inrichting mogen geen voorzieningen zijn aangebracht die een gehele afzondering van een gedeelte van de inrichting mogelijk maken;
- ter wering van ongewenste klanten en ter controle van de leeftijd kan de exploitant, net als bij horecabedrijven, een portier aanstellen.

20. Geen verbinding tussen coffeeshop en woning

Het is niet toegestaan dat een coffeeshop in verbinding staat met een woning.

21. Geen loketverkoop aan straat

De richtlijn van het College van Procureurs-generaal van het OM stelt eisen aan de locatie waar softdrugs mogen worden verkocht. De richtlijn spreekt over het onder strikte voorwaarden gedogen van verkoop van softdrugs in alcoholvrije horecagelegenheden. Dit impliceert dat verkoop van softdrugs door coffeeshopexploitanten vanuit een loket aan de straat niet is toegestaan. Wel is het mogelijk de coffeeshop zodanig in te richten dat sprake is van een loket in de inrichting, waarbij het dan mogelijk is om al dan niet naast het loket een verblijfsmogelijkheid te bieden. Coffeeshops zonder verblijfsmogelijkheid worden ook wel afhaalshops genoemd.

Regionaal Handhavingsplan

Als aanvulling op het regionaal Beleid drugsverkooppunten en om aan de wens van de minister van Veiligheid en Justitie te voldoen, is besloten een regionaal handhavingsplan en handhavingarrangement op te stellen.

Door het regionaal vaststellen van de stukken staan wij als regio sterker in de aanpak van overlast en criminaliteit ten aanzien van coffeeshops en de handel in softdrugs. Daarbij is het tevens voor alle coffeeshophouders in de regio duidelijk hoe de gemeenten met één of meer coffeeshops de lokale handhaving hebben ingericht.

Het regionaal handhavingsplan bestaat uit de volgende drie onderdelen:

1. Controle op coffeeshops
2. Regionale prioriteiten in de handhaving
3. Regionaal handhavingarrangement

Controle op coffeeshops

Iedere coffeeshop zal minimaal 2 keer per jaar door de gemeente met ondersteuning van de politie (t.b.v. de veiligheid van de controlerende ambtenaren) worden gecontroleerd.

De controle wordt door de politie geregistreerd en besproken in het lokale driehoeksoverleg. Op grond van de rapportages worden in het driehoeksoverleg afspraken gemaakt over de strafrechtelijke vervolging en bestuursrechtelijke maatregelen zoals omschreven in het handhavingarrangement.

Daarnaast zal de politie ook toezien op het terugdringen van de rol van criminele organisaties bij het bevoorraden van coffeeshops. Ook coffeeshops die zich bezighouden met voorraadvorming voor de export zullen worden vervolgd door het Openbaar Ministerie.

Illegale handel in softdrugs

Handel in softdrugs wordt alleen onder de strikte voorwaarden van het beleid gedoogd. Deze gedoogcriteria betreffen de AHOJG-criteria[2] zoals opgenomen in de Aanwijzing Opiumwet van het Openbaar Ministerie. Alle andere vormen van handel in softdrugs zijn illegaal, en zijn verboden op grond van artikel 3 van de Opiumwet.

Registratie

De politie draagt zorg voor een centrale registratie van alle informatie over coffeeshops en de softdrugshandel. Dat betekent dat de politie alle klachten, meldingen en waarnemingen van politiemensen/politieoptredens, die verband houden met coffeeshops en drugshandel, vastlegt in een registratiesysteem.

In de eerste plaats is registratie van belang om een goed beeld te krijgen van de gang van zaken rond coffeeshops, van de softdrughandel in het algemeen en dus ook van de effectiviteit van het beleid. In de tweede plaats is registratie een onmisbare basis voor het optreden tegen coffeeshops die zich niet aan de gedoogcriteria houden, doordat op deze manier "automatisch" een dossier wordt opgebouwd dat in juridische procedures de basis moet vormen voor sluiting en andere sancties. In verband met de dossiervorming levert de politie zo spoedig mogelijk na ieder incident aan de gemeente alle relevante informatie aan (waaronder mutaties en proces verbalen)[3]. In dit verband is ook afgesproken dat de politie periodieke rapportages uitbrengt aan het driehoeksoverleg, zodat de uitvoering van het coffeeshopbeleid regelmatig op de agenda van het driehoeksoverleg staat. De rapportages vormen een goede basis voor concrete afspraken over optreden tegen overtredingen en misstanden.

Regionale prioriteiten in de handhaving

Het lokale bestuur stelt het coffeeshopbeleid vast en voert de regie. De lokale driehoek vult het beleid concreet in en stelt prioriteiten bij de dagelijkse handhaving.[4]

Gemeenten bepalen zelf of zij coffeeshops toelaten of dat zij een nulbeleid voeren. Van gemeenten met één of meer coffeeshops wordt verwacht dat zij een bijbehorend handhavingsplan opstellen.

De handhaving van het I-criterium dient volgens de minister te verlopen in overleg met betrokken gemeenten en zo nodig gefaseerd, waarbij wordt aangesloten bij het lokale coffeeshop- en veiligheidsbeleid zodat sprake is van lokaal maatwerk.

De gemeenten in de regio Noord-Holland Noord met één of meer coffeeshops[5] hebben regionale overeenstemming bereikt over welke gedoogcriteria prioriteit krijgen toegekend in de handhaving. De handhaving van de AHOJG-criteria is tot regionale prioriteit benoemd omdat men van mening is dat op die criteria de meeste overlast en criminaliteit kan ontstaan. De handhaving van de AHOJG-criteria geschiedt zowel strafrechtelijk als bestuursrechtelijk (zie handhavingarrangement).

Met de aanscherping van het gedoogbeleid voor coffeeshops, door middel van het I-criterium, zijn de gemeenten de discussie gestart over het al dan niet handhaven en toekennen van prioriteit aan dit criterium. De gemeenten zijn overeengekomen vooralsnog geen prioriteit toe te kennen aan de handhaving van dit criterium. Dit volgende redenen liggen hieraan ten grondslag:

- De gemeenten in Noord-Holland Noord met één of meer coffeeshops, kennen geen drugtoerisme en daarmee verbandhoudende drugsrunners (personen die potentiële buitenlandse klanten opwachten en overhalen naar een coffeeshop te gaan);
- Overlast ten aanzien van coffeeshops wordt niet specifiek toegeschreven aan bezoekers die geen ingezetenen van Nederland zijn;

- Criminaliteit in verband met coffeeshops en verdovende middelen is niet het gevolg van toegang tot coffeeshops en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland;
- Door strikte handhaving van de AHOJG-criteria wordt overlast en criminaliteit die verband houdt met coffeeshops dermate bestreden dat handhaven van het I-criterium hier zeer geringe bijdrage aan zal leveren ten opzichte van de inspanningen die hiervoor moeten geleverd;
- Het regionaal opgestelde beleid drugsverkooppunten voorziet voldoende in het treffen van maatregelen ten aanzien van coffeeshops en de beheersing van de openbare orde;
- De burgemeester beschikt over afdoende bevoegdheden om maatregelen te treffen in het kader van de openbare orde;
- In de regio is van een groep Oost Europeanen die in de tuinbouw werkzaam is, bekend dat zij zich tot coffeeshops wenden. Deze groep staat echter ingeschreven in het GBA en valt daarnaast binnen het project Kompas. Door deze groep ontstaat dan ook geen overlast en criminaliteit die verband houden met coffeeshops.

Dat er geen prioriteit wordt toegekend aan de handhaving van het I-criterium betekent echter niet dat het criterium niet in het handhavingsarrangement is opgenomen. Om voorbereid te zijn op overlast en criminaliteit die in de toekomst kan ontstaan door het verlenen van toegang tot en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland, is het I-criterium uit voorzorg opgenomen in het arrangement. Toekomstige handhaving van het I-criterium kan zo gemakkelijk worden gerealiseerd. Daarbij is het voor het Openbaar Ministerie van belang dat het I-criterium in het handhavingsarrangement is opgenomen, zodat zij strafrechtelijk kan handhaven in geval van zware overtreding conform de richtlijn Opiumwet.

Er moet worden opgemerkt dat alle zes de gemeenten in Noord-Holland Noord met één of meer coffeeshops de handhaving van het afstandscriterium strikt hebben doorgevoerd. De afstand tussen een coffeeshop en scholen voor voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs is in de gehele regio minimaal 350 meter.

Regionaal Handhavingarrangement

Gemeenten hebben beleidsvrijheid om de hoogte van sancties vast te stellen, mits de zwaarte van de overtreding in verhouding staat tot het doel van de sanctie.

Vanuit regionaal oogpunt en duidelijkheid voor alle handhavingpartners is het wenselijk om zoveel mogelijk uniformiteit te hanteren, mede om het zogeheten "waterbedeffect" tegen te kunnen gaan.

De driehoekspartners hebben ten behoeve van het coffeeshopbeleid afspraken gemaakt over een goede afstemming en een geïntegreerde inzet van het strafrechtelijke en bestuursrechtelijke instrumentarium, overigens met behoud van eigen verantwoordelijkheden.

Teneinde het justitiële optreden en de bestuursrechtelijke handhaving complementair te laten zijn, wordt gewerkt met een handhavingarrangement.

Het handhavingarrangement heeft tot doel:

- de handhavingactiviteiten van politie, justitie en gemeente op elkaar af te stemmen en zoveel mogelijk complementair te laten zijn;
- dat geconstateerde overtredingen gevolgd worden door een reactie die qua intensiteit zo goed mogelijk aansluit bij de ernst van de overtreding;
- kenbaar te maken aan de 'overtreder' welke maatregel hij van de overheid kan verwachten na een overtreding.

Handhavinginstrument

1. Als beleidsuitgangspunt wordt in de regel gekozen voor het direct toepassen van bestuursdwang en niet voor het opleggen van een dwangsom. Bestuursdwang is een directer middel dat, in tegenstelling tot de dwangsom, (op termijn) tot feitelijke beëindiging van de overtreding zal leiden.
2. Bij het toepassen van bestuursdwang wordt in principe gekozen voor sluiting van de woning c.q. het lokaal. Dit wordt als de meest effectieve maatregel beschouwd om de met de Opiumwet strijdige situatie te doen beëindigen en herhaling ervan te voorkomen.
3. Bij wijze van uitzondering kan in concrete gevallen, waar het middel van sluiting niet adequaat of niet evenredig is, bekeken worden welke andere vorm van bestuursdwang dient te worden toegepast of dat er toch een last onder dwangsom wordt opgelegd. Indien er een last onder dwangsom wordt opgelegd is afdeling 5.3.2 van de Algemene Wet Bestuursrecht van overeenkomstige toepassing.

Ernst, aard of combinatie van overtredingen

Indien de burgemeester dit nodig acht kan er, gemotiveerd, van het hiervoor aangegeven handhavingarrangement worden afgeweken. Het is denkbaar dat tegelijkertijd verschillende overtredingen worden begaan. Aan de aanpak van een combinatie van overtredingen kent justitie een hoge prioriteit toe. Het achtereenvolgens of tegelijkertijd overtreden van verschillende voorwaarden kan leiden tot het overslaan van bepaalde beschreven stappen in de overheidsreactie op afzonderlijke overtredingen. Ook de ernst en de aard van de feiten en omstandigheden kunnen voor de burgemeester aanleiding zijn om te besluiten tot het overslaan of afwijken van bepaalde beschreven stappen in het handhavingarrangement.

[1] Met name het criterium Affichering dient volgens het College strikt te worden gehandhaafd, omdat binnen het Nederlandse drugsbeleid wordt gehecht aan preventie en het onwenselijk is niet-gebruikers ongewild te confronteren met (reclame voor) drugs (Staatscourant 2000, 250). Naast de AHOJG-criteria stelt het College van procureurs-generaal dat een coffeeshop een alcoholvrije horecagelegenheid moet zijn. Tevens geeft het aan dat in het lokale driehoeksoverleg de maximale handelsvoorraad van gedoogde coffeeshops kan worden vastgesteld. De voorraad zou in ieder geval niet de 500 gram te boven mogen gaan. Het afficheringsverbod is aangescherpt in de zin dat ook internet-affichering verboden is. Met de richtlijnen is een basis gelegd voor gemeenten om beleidskaders op te stellen.

[2] A: geen affichering; H: geen harddrugs; O: geen overlast; J: geen verkoop aan jeugdigen en geen toegang voor jeugdigen tot een coffeeshop; G: geen verkoop van grote hoeveelheden per transactie; I: geen toegang voor en verkoop aan anderen dan ingezetenen van Nederland.

[3] De gemeente en politie zorgen ervoor dat deze gegevensuitwisseling juridisch gewaarborgd is.

[4] Ministerie van Veiligheid en Justitie, Brief aan de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, coffeeshopbeleid, 19 november 2012.

[5] Het betreffen de gemeenten Alkmaar, Den Helder, Enkhuizen, Heerhugowaard, Hoorn en Schagen.